

وزارت بازرگانی
سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

ضوابط قیمت گذاری کالاهای تولید داخل

(ابلاغی مورخ ۲۵/۵/۸۹ وزیر
بازرگانی و رئیس مجمع

عمومی سازمان حمایت)

(تصویب شده در جلسات مورخ ۸، ۱۵، ۲۲، ۲۹ /
۴/۸۹ هیات تعیین و تثبیت قیمت ها)

تهیه و تنظیم:
دفتر بررسی و
تعیین قیمت

مقدمه:

سیاست های حاکم بر نظام قیمت گذاری در ایران از دیرباز تاکنون باتوجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی حاکم بر جامعه مبتنی بر اقدام دولت در قیمت گذاری ها و تنظیم بازار کالاهای اساسی بوده است، قیمت تعدادی از کالاها و خدمات اساسی و حساس به استناد قوانین جاری و تشخیص مراجع تصمیم گیری دولتی بصورت تثبیتی یا تکلیفی اعلام می شده و الزاماً مشمول ضوابط و برنامه های کنترلی خاص بوده و مقررات دستگاههای نظارتی بطور کامل بر این گروه از کالاها اعمال می گردیده .

قیمت تعدادی دیگری از کالاها و خدمات که حساسیت کمتری داشته ولی تاثیر افزایش قیمت آنها در ایجاد عدم تعادل نسبی در عرضه و تقاضا و افزایش بهای تمام شده کالاهای تولیدی (باعنوان مواد اولیه) و یا بعضاً انحصاری بودن آن قابل توجه بوده است در چارچوب ضوابط و دستورالعمل های دولت (سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان) و با استفاده از کمیته های تخصصی قیمت گذاری متشکل از نمایندگان دستگاههای مرتبط تعیین گردیده و توسط دستگاهها و بنگاههای اقتصادی اعلام می شده است. همچنین قیمت کالاهاییکه عرضه و تقاضای آن در بازار نسبتاً متعادل بوده و از مجموعه سیاست های مستقیم حمایتی نیز استفاده نمی شده براساس مکانیسم عرضه و تقاضا در بازار تعیین می شده و دولت دخالتی در آن نداشته است. در مجموع اقدام دولت در امور مربوط به قیمت و قیمت گذاری ، برای گروه کالاهای مصرفی و خدمات با تعیین و اعلام قیمت ها، با عناوین عادی، یارانه ای، تعادلی، تلفیقی ، صنفی و صنعتی جنبه حمایتی داشته و در واقع با کنترل و تثبیت قیمت ها و با در نظر گرفتن مصالح تولیدکنندگان بصورت غیرمستقیم از مصرف کنندگان حمایت می شده است.

در این راستا سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان به همراه دیگر دستگاههای متولی در چند دهه گذشته ضوابطی را برای قیمت گذاری کالاها و خدمات تدوین و به مورد اجرا گذاشته که این ضوابط یکبار در

سال ۱۳۷۹ و یکبار در سال ۱۳۸۲ مورد بازنگری قرار گرفته و پس از تصویب توسط هیات تعیین و تثبیت قیمت‌ها و مجمع عمومی سازمان در حال اجرا می باشد.

با توجه به تغییرات انجام شده در قوانین و مقررات و به جهت به روز رسانی ضوابط موردعمل در سال ۱۳۸۸ پس از مکاتبه با انجمن ها، سازمان های بازرگانی، معاونتهای تخصصی سازمان و اعضا هیات تعیین و تثبیت قیمت‌ها و برگزاری چندین جلسه کارشناسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده موضوع در جلسات مورخ ۸، ۱۵، ۲۲ و ۲۹/۸۹/۴ هیات تعیین و تثبیت قیمت ها مطرح و ضمن بحث در مورد سایر روشهای تعیین قیمت، نهایتاً روش **cost plus** به عنوان روش مناسبتری جهت تعیین قیمت انتخاب گردید.

ضوابط اصلاحی طی ابلاغیه شماره ۴۲۷۳۱۱/۱ مورخ ۲۵/۵/۸۹ وزیر بازرگانی به عنوان ریاست مجمع عمومی سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان جهت اجرا ابلاغ گردید.

ضوابط قیمت گذاری کالاهای تولیدی:

مبنای اولیه:

۱- پس از بحث و تبادل نظر درخصوص انواع شیوه های قیمت گذاری، شیوه کنونی قیمت گذاری (cost plus) در شرایط فعلی بعنوان مبنا در نظر گرفته شده است.

۲- مبنای اولیه محاسبه و پیش بینی هزینه ها برای قیمت های سال آتی براساس عملکرد قطعی سال مالی قبل و مستند به گزارش حسابرس مستقل و همچنین آخرین تراز مالی سال جاری با اعمال تغییرات قانونی و مستند می باشد.

تبصره (۱) - چنانچه صورتهای مالی واحد تولیدی حسابرسی نشده باشد، ارقام مندرج در اظهارنامه مالیاتی و ضمائم آن مبنای اولیه محاسبه هزینه ها می باشد.

تبصره (۲) - در مواردی که واحدهای تولیدی، بازرگانی یا خدماتی از ارائه اسناد و مدارک لازم برای تعیین قیمت خودداری نمایند و یا اسناد و مدارک مثبتی برای تعیین قیمت نداشته باشند و یا اسناد و مدارک کافی نباشد بهای تمام شده و نرخ فروش با پیشنهاد مشترک سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان و وزارتخانه تولیدی ذیربط و تایید هیات تعیین و تثبیت قیمت ها تعیین می گردد.

۳- تغییرات هزینه ها در سال جاری نسبت به سال مالی قبل بر مبنای تغییرات قانونی و مستند خواهد بود.

عوامل تشکیل دهنده بهای تمام شده :

الف- مواد اولیه مصرفی:

۱- مبنای محاسبه مواد اولیه از نظر میزان مصرف، مواد مصرفی استاندارد و در صورت عدم وجود استاندارد، مواد مصرفی واقعی و یا فرمول تعیین شده از طرف مراجع ذیصلاح هرکدام که کمتر باشد تعیین می گردد.

۲- نرخ مواد اولیه مصرفی باید مستند به مدارک مثبته باشد. چنانچه واحد تولیدی نتواند هزینه های مواد اولیه را مستند نماید، نرخ مواد اولیه براساس نرخ مواد اولیه در سایر واحدهای تولیدی در محاسبات منظور می گردد.

تبصره (۱) - ضایعات عادی در صورت وجود و در مقایسه با ضایعات سه سال قبل هرکدام که کمتر باشد در محاسبات منظور می گردد.

تبصره (۲) - در صورتیکه امکان تعیین نرخ مواد در سایر واحدهای تولیدی امکانپذیر نباشد، نرخ خرید مواد توسط سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان و باهماهنگی وزارتخانه تولیدی محاسبه می شود.

ب: هزینه کارکنان:

ظرفیت مبنای محاسبه هر واحد محصول برای هزینه دستمزد مستقیم (هزینه کارکنان فقط شامل دستمزد مستقیم می باشد) حداکثر تولید واقعی سه سال قبل و یا تولید واقعی همان سال هرکدام که بیشتر باشد در حد متعارف در محاسبات منظور می گردد.

ج- سربار تولید:

هزینه های سربار، هزینه های عمومی کارخانه هستند که تحقق آن اجتناب ناپذیر است و به سهولت نمی توان بین محصول مشخص و معین و مقدار آن رابطه ایجاد کرد این هزینه ها معمولاً شامل هزینه های کارخانه به استثنای هزینه های مواد مصرفی و دستمزد مستقیم می باشند و بایستی برای اختصاص آن به یک واحد محصول از فرآیند تسهیم استفاده نمود.

مبنای محاسبه هزینه سربار برای هر واحد محصول براساس ۷۰ درصد ظرفیت اسمی و یا تولید واقعی همان سال هرکدام که بیشتر باشد منظور می گردد.

تبصره (۱) - هزینه استهلاک دارایی ها براساس نرخ مندرج در قانون، آیین نامه ها و بخشنامه های مالیاتی در محاسبات منظور می گردد.

تبصره (۲) - هزینه باخرید یا پایان خدمت کارکنان برابر با یک ماه حقوق و مزایا و مطابق قانون کار در محاسبات منظور می گردد.

د: سایر هزینه ها :

- هزینه های عمومی، اداری، توزیع و فروش:

هزینه هایی هستند که ارتباطی با تولید ندارند و نمی توان بین محصولات مشخص و معین و مقدار هزینه رابطه ایجاد نمود و یا بعبارتی نمی توان آن را به یک واحد مشخص اختصاص داد و بایستی برای تخصیص آنها از فرایند تسهیم استفاده نمود.

مبنای محاسبه هزینه های اداری، عمومی، توزیع و فروش هر واحد محصول براساس ۷۰ درصد ظرفیت اسمی و یا فروش واقعی هرکدام که بیشتر باشد منظور می گردد.

تبصره (۱) - چنانچه هزینه های عمومی و اداری قابل تفکیک باشند این هزینه ها براساس ۷۰ درصد ظرفیت اسمی و یا تولید واقعی هرکدام که بیشتر باشد تسهیم می گردد.

تبصره (۲) - هزینه استهلاک دارایی ها براساس نرخ مندرج در قانون، آیین نامه ها و بخشنامه های مالیاتی در محاسبات منظور می گردد.

تبصره (۳) - هزینه باخرید یا پایان خدمت کارکنان برابر با یک ماه حقوق و مزایا و مطابق قانون کار در محاسبات منظور می گردد.

تبصره (۴) - کل هزینه های ورزشی تا سقف هزینه های پرداختی به پرسنل (حداکثر تا سقف مقرر در قانون) در محاسبات منظور و هزینه های خارج از هزینه های پرداختی به پرسنل از محاسبات حذف می گردد.

تبصره (۵) - هزینه های تبلیغات براساس هزینه های افشاء شده در سرفصل هزینه ها حداکثر نیم درصد فروش در محاسبات منظور می گردد.

تبصره ۱-۵ - چنانچه برای هزینه های تبلیغات شرکت یا کالای خاص نیاز به تعدیل باشد بانظر کارشناسی سازمان حمایت قابل بررسی می باشد.

تبصره ۲-۵ - چنانچه کالایی از یارانه دولتی استفاده نماید هزینه تبلیغات در محاسبات منظور نمی گردد.

هـ- سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی و غیر عملیاتی:

هـ-۱- سایر درآمدهای عملیاتی و غیر عملیاتی:

سایر درآمدهای عملیاتی عیناً از سرجمع بهای تمام شده کسر می گردد و سایر درآمدهای غیر عملیاتی با در نظر گرفتن ۱۵ درصد سود شرکت برای این قبیل درآمدها، ۸۵ درصد آنها در محاسبات قیمت تمام شده تولیدات اصلی محاسبه و از سرجمع هزینه ها و در نهایت از قیمت تمام شده تولیدات اصلی کسر می گردد.

تبصره ۱- درآمدهایی که هزینه آن در هزینه محصول اصلی منظور نشده باشد (با تشخیص محل تامین) از جمله موارد ذیل از این موضوع مستثنی می باشد:

۱- درآمدهای حاصل از فروش دارایی های غیر جاری

۲- درآمد حاصل از فروش سرمایه گذاری خارج از شرکت

۳- درآمد حاصل از جوایز صادراتی و سایر جوایز

۴- سود و زیان ناشی از تسعیر نرخ ارز

هـ-۲- سایر هزینه های عملیاتی و غیر عملیاتی:

کلیه هزینه های مرتبط با تولید در این بخش در محاسبات قیمت تمام شده تولیدات اصلی محاسبه و به سرجمع هزینه ها و در نهایت قیمت تمام شده تولیدات اضافه می گردد.

مبنای تسهیم خالص سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی و غیر عملیاتی ۷۰٪ ظرفیت اسمی و یا تولید واقعی همان سال هرکدام بیشتر باشد ملاک عمل خواهد بود

و- هزینه های مالی:

براساس صورت های مالی حداکثر تا ۱۲٪ مواد اولیه مصرفی در واحدهای تولیدی در محاسبات منظور گردد.
-مبنای تسهیم هزینه های مالی ۷۰٪ ظرفیت اسمی یا تولید واقعی همان سال هرکدام بیشتر باشد می باشد.

ز: سود:

۱۷٪ سود به بهای تمام شده کالای ساخته شده (مواد، دستمزد و سربار) تعلق می گیرد. هیات تعیین و تثبیت قیمت ها می تواند سود مذکور را ۳ درصد کاهش و یا افزایش دهد.

ی- سایر:

۱- هرگونه عوارض یا مالیات که به موجب مقررات قانونی باید از مصرف کننده دریافت شود، به نرخ های فروش بدون سود اضافه می شود.

۲- هرگونه عوارضی که به موجب قانون و یا مقررات خاص باید از محل سود یا درآمد واحدها تامین شود بعنوان تقسیم سود تلقی شده و از نظر تعیین قیمت رسمی جزء هزینه های واحد نمی باشد و در نرخ فروش منظور نمی شود.

۳- مالیات بردرآمد از نظر تعیین قیمت رسمی جزء هزینه های واحد نمی باشد و سود محاسباتی قبل از مالیات بردرآمد می باشد.

۴- درصد سود و هزینه های عمده فروشی و خرده فروشی محصولات با پیشنهاد سازمان و تصویب هیات تعیین و تثبیت قیمت‌ها تعیین می گردد.

۵- در مواردی که واحدهای تولیدی فاقد سیستم بهای تمام شده باشند، برای سرشکن کردن هزینه ها و درآمدها بین محصولات، بهای تمام شده هر واحد محصول به استناد استانداردهای حسابداری و از روش های کارشناسی همانند میزان مواد مصرفی، ساعت کارکرد، زمان سنجی تولید محصول، میزان تولید، میزان فروش و.. انتخاب و بهای تمام شده هر واحد محصول محاسبه می گردد.

۶- این ضوابط جایگزین کلیه ضوابط قبلی تعیین قیمت کالاهای تولیدی، مصوبات قبلی مجمع عمومی و هیات تعیین و تثبیت قیمت ها می گردد و از تاریخ ابلاغیه شماره ۱/۲۷۳۱۱/۴ مورخ ۲۵/۵/۱۳۸۹ وزیر بازرگانی بعنوان رییس مجمع عمومی سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان قابل اجراء خواهد بود.